

TELEGRAFUL ROMAN

Apari Martia, Jua și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru menarohle pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei arhidiecezane Sibiu, strada Măcelarilor 45
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 34.
Epistolele nefranțate se refușă. Articollii nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:

Pentru odată 14 fl., — de două ori 24 fl., — de trei ori 30 fl. rëndul cu litere garmond

Răsboiu obstrucției.

Sibiin, 12 Octobre n.

Prim-ministrul Tisza a luat hotărîre firmă, să facă pentru viitor imposibilă obstrucția în dieta ungară. În scrisoarea deschisă adresată alegătorilor sei din cercul Ugra (am făcut pomenire despre ea într'un număr mai recent) o spune acesta cu tota franchețea, declarând răsboiu celor ce au stricat atât de mult țerii prin crearea unei stări rușinoase de lucruri mai anul trecut, când parlamentul țerii noastre s-măna mai mult a crîsmă de la sat de cât a corp matur și serios legiuitor.

Iată ce solie trimite prim-ministrul Tisza în scrisoarea sa deschisă tuturor acelor, cari vîd acte de virtute patriotică în câte un scandal parlamentar, chemat să introducă anarhia în țară:

... „Adevărat este, că ordinea constituțională s'a restabilit. Inse învîță-mintele trecutului apropiat ne conving, că viața noastră parlamentară stă pe o basă foarte șubredă. Asupra națiunei atîrnă sabia lui Damocle. Un grup cît de mic, pôte să oprîscă întreaga mașinărie dietală, pôte să pună piedeci în calea înaintării noastre, pôte să ne aducă pe cap tôte primejdiile și umilirile trecutului recent. N'am făcut nimic, cît timp n'am remediat această stare rușinosă. Ar fi o ușurință criminală și o lașă întrelăsare, dacă n'am profita de primul period al ordinei restabilite, ca să dobîndim garanții statornice pentru viața constituțională magiara. Libertatea cuvîntului, necesitatea extremă imperativă a discuțiunilor în parlament, nu e permis să le stînginim. Inse parlamentul magiar nu pôte fi o jucărie în mîna unor fracțiuni neînsemnate, și nu putem espune capriciilor sôrtea națiunei magiare...

Se pôte, că elementele acelea, cari nu pot spera să se valideze de cît în zilele de scandal și de anarhie parlamentară, să ni se pună în cale; dar' tocmai aceste elemente au degradat nivelul dietei, îl discreditează și duce la marginea abisului. Față cu aceste apa-

rițiuni trebuie să apărăm demnitatea și ordinea în parlament, dacă națiunea vré să-și pună viitorul pe baze mai sigure. Numai astfel putem să punem stavilă curentului destrămării și putrejunei...

Prim-ministrul Tisza s'a dovedit a fi om energic și resolus. Faptele îi stau în consonanță cu vorbele. Aceea ce promite, împlinește. Prin urmare, în cazul acesta nu e vorba de o simplă amenințare, făcută pentru a înspăimînta pe cei gălăgioși din dietă, ci de un plan bine stabilit, care va fi executat din partea ministrului-president, chiar și cu risicul de a provoca o nouă obstrucție. Pentru că singur spusese odată, în cerc mai intim, după-ce se pusese capăt obstrucției, „că vom mai avé o obstrucție înverșunată, dar' aceea are să fie cea din urmă în parlamentul unguresc”. Planul revizuirii regulamentului de casă îl avea deci atunci gata domnul ministru-president Tisza, și crede că acum e sosit timpul pentru a-l realiza.

Intrebat în ședința de Luni a dietei țerii, domnul prim ministru a spus că ce înțelege sub revizuirea regulamentului de casă? Înțelege luarea posibilității de a se mai face obstrucție *technică* prin propunerea de votări nominale, cu rost, fără rost, și prin facerea de propuneri fără nici un înțeles, numai pentru a se răpi cu ele timpul cel scump. Și mai înțelege, că votarea bugetului și a contingentului de recruci să fie legată de termen, așa ca țara să nu mai ajungă a fi pusă în stare de *ex-lex* din prea multa vorbă ce se face în parlament în jurul acestor chestii. Incolo libertatea cuvîntului rămîne intactă, și cine vrea, pôte să facă obstrucție și în viitor, înse cu capul, nu cu pumnul. Pôte să vorbescă la obiect zile întregi, dacă e în stare, căci nu l' oprește nimeni.

N'avem nimic de zis contra planului domnului ministru-president cu privire la revizuirea regulamentului de casă. E necesar să se facă aceea ce vrea guvernul să facă în privința acesta, și planul seu nu pôte să aibă de

cît aprobarea tuturor ômenilor de bine. Ce nu ne place înse este, că și de astădată, ca totdeauna, au fost ziare magiare, cari, pentru a pleda mai cu efect pentru acceptarea punctului de vedere pe care se află pus guvernul în chestia revizuirii regulamentului de casă, au aflat de bine a scôte pe plan earăși naționalitățile nemagiare, și a striga cetitorilor în gură mare: „Nu pentru noi face guvernul aceea ce vrea să facă, ci pentru naționalități, cari ca mîne vor intra în dietă și vor recurge și ele la arma obstrucției. In contra deputaților naționalităților vrea deci guvernul să se îngrădescă. Ergo, nu împedecați realizarea planului seu!”...

Nu înțelegem ce rost pot să aibă astfel de alarmări a opiniunei publice magiare, mai ales că sunt lipsite de ori-ce temei. Naționalitățile, dacă vor puté să trimită în viitorul apropiat deputați la dietă, vor trimite sigur ômeni maturi, cu judecată calmă, ômeni cu bună educație, cari vor ști ce se cuvine și ce nu se cuvine, și vor ști până unde pot merge în libertățile de cari se bucură, ca să nu periclitizeze interesele statului. Vor trimite ômeni de ordine, ear' nu gălăgioși, pentru-că acestia nu dintré naționalitățile nemagiare se recrutează.

Naționalitățile au și acum deputați în dietă, dar' nici unul nu s'a alăturat anul trecut la ceata obstrucționistilor, ci din contră, au condamnat tōți obstrucți. O vor condamna deci și în viitor, tōți naționalistii din dietă, ca armă nelegală. Prin urmare, luarea posibilității de a se mai face obstrucție în dieta magiară, nu se face în contra naționalităților nemagiare, ci în perfect acord cu vederile lor.

Pentru-ca să se știe!

Din parlament. Ș-dința de Luni a dietei a fost de durată scurtă. S'au făcut comunicările necesare din partea presiului, și s'au dat explicări d.n. partea prim ministrului Tisza cu privire la proiectata revizuire a regulamentului de casă. In ședința de Marti

au fost rezolvate mai multe petițiuni intrate la dietă, ear' astăzi Mercuri, s'a cetit propunerea ministrului-president Tisza, ca dieta să aleggă o comisiune parlamentară de 21 membri în scopul stabilirii modului cum este a se modifica regulamentul de casă. Comisiunea va fi compusă cu ținerea în vedere a tuturor partide'or reprezentate în dietă.

Fragmente istorice.

Despre boerii din țera Făgărașului.

De

Non quis, sed quid.

(Urmare).

In urma inquisițiunilor din anii 1808 și 1815 asupra cestiunei dacă boerii din Grid sunt și nobili, *nemes emberek*, scutiți de contribuțiunile publice, și asupra genealogiei lor? s'a adus din partea forului producțional sentința din 27 Martie 1819, prin care ei sunt declarați de nobili adevărați, ear' în 10 Maiu 1823 sentința suplimentară prin care ei sunt scutiți și în privința moștiilor lor boerești. Acesta sentință a fost aprobată și de forul suprem judecătoresc din Viena prin decisiunea sa din 20 Septembre 1854. Aceste sentințe reproduc tōtă descendența boerilor din Grid de la Ladislau Ciurilă, despre care dă o nouă tablă genealogică anexată în partea IV. Cu tōții numără preste 160 patrifamilii.

b) In comuna Părêu, 220 case cu 1062 locuitori.

Din descrierea boerilor din Grid am vîdut, că Coman Ciurilă și fiul său Ladislau au fost cumpărat de la Vulcul boer din Părêu a șesa parte și de la Nan boer din Părêu alta a șesa parte, va să zică preste tot o terțialitate din boeronatul Părêului, în urma căreia Vulcul și Nan din Părêu deveniră boeri căduți. Din rămășița boerilor din Părêu mai ocură:

1. Familia Boer de Parró, 3 patrifamilii, nobilitată de M. Apafi cu

FOIȘORĂ

De la jubileul Pușcariu.

Am dat știre la timpul seu, că în 4 Septembrie n. c. s'a aranjat în Bran o rară festivitate familiară din incidentul împlinirii anului 80-lea de etate peste care a trecut Ilustritatea Sa dnl Ioan cavaler de Pușcariu. In aceeași zi s'a ținut în biserica veche din Șohodol și un serviciu dumnezeesc în onoarea zilei, cu care ocaziune preotul George Babeș a rostit o frumoasă predică ocașională, care punându-ni-se la dispoziție o publicăm în întregime după cum urmază:

„Dacă dujmanul nostru va cere legăminte rușinoase de la voi, atunci mai bine muriți de sabia lui, de cît să fiți privitori împilării și ticăloșiei țerii vōstre. Domnul părinților vōstri se va îndura înse de lacrimile slugilor sale și va ridica pe cineva dintré voi, carele va așeza earăși pe urmașii vōstri în voinicia și puterea de mai înainte.”

(Testamentul lui Stefan cel mare.)

Am pus aceste memorabile cuvinte în fruntea modestei mele vorbiri ce am deosebită onoare a o ține astăzi, în fața unui număr și distins public, pentru-că ele au fost rostite de cel mai mare, mai bun și mai în-

țelept domn al Moldovei, care cu tărie și braț înalt, scut și apărător a fost întregii creștinătăți o jumătate de veac, și care prin isprăvicile sale a ridicat slava neamului românesc; dar' le-am pus aici și pentru că afla ceva legătură întré ce a zis atunci domnul moldovean și întré ce se petrece azi aici, căci într'adevăr: „domnul părinților noștri s'a îndurat de lacrimile slugilor sale și a ridicat pe unul dintré noi, care în tōtă viața sa a lucrat cu putere, cu zel și abnegațiune, cu inimă și cu dragoste pentru luminarea, desvoltarea și înaintarea nêmului românesc din iubita noastră patrie, aprôpe pe tôte terenele.

Dacă s'ar ridica din momênturi duhul slăviților noștri străbuni, cari înainte de asta cu 19 vécuri ni-au statornicit obârșia neamului în această dulce țără, „care e una dintré cele mai mândre țeri semănate de Domnul pe pămînt, cu dealuri verzi, cu păduri frumoșe, cu munți înalți, cu isvóre limpezi și cu câmpii mănôse” și ar cerceta să vadă, ce au devenit strănepoții lor, — ei de sigur ne-ar căuta prin palatele împărețești, pe scaunele stăpînirii, prin orașele mari, și fôrte s'ar mira, că n'ar afla smeriți și umiliți, desmoșteniți și asupriți.

Dar' dacă li-am spune, prin câte ispite și cercări am trecut, câte nêazuri și vijelii

turoșe au trecut în decursul vremurilor preste capetele noastre, nu s'ar mai mira de loc, ci din contră, ar admira tenacitatea și trăinicia noastră și ar lăuda spiritul nostru de conservare națională.

Și într'adevăr, dacă după atâtea frămênțări și sbuciumări, câte au trecut preste patria noastră, dacă din atâtea popóre câte au venit roiri-roiri și ca un plovu de munte s'au rostogolit preste aceste mândre plaiuri, sdrobind și ducend cu ele tot ce le sta înaintea, poporul român și-a conservat individualitatea sa etnică, acesta are să o mulțămescă întré altele și bărbaților mari și vrednici eșți din sinul său, cari au știut să țină nestins focul stînt al dragostei de neam, de lege, și de dulcea noastră limbă românească.

Intré acești puțini dar' vrednici bărbați ai noștri de dincoace de Carpați cu drept cuvînt numărăm pe Il. Sa dl Ioan cav. de Pușcariu, care încunjurat de vrednicii se frați, de iubiții sei fii, de numeroși nepoți și nepôte, și de alte rudeni, își serbeză astăzi jubileul de 80 de ani ai vieții sale pline de rodnică muncă.

Dați mi voie, dlor, să s hîțez în câteva linisamente generale unele momente mai însemnate din viața ilustrului jubilent.

Născut aici în Șohodolul Branului din părinți: Ioan Pușcariu, protopop onorar, și soția Stana, după absolvarea gimnasiului a studiat filosofia, drepturile și teologia.

Duhul domnului s'a pogorit pe pămînt în anul epocal 1848 și a atins ochiul lănced și aprôpe adormit al poporului român, micându-i: „Deșteptă-te”.

Atunci tînêrul și invăpăiatul tribun Pușcariu, cu mîndrul nostru tricolor dasfășurat în vînt, în fruntea unei cete numêroșe de Români, a alergat la Blaj, unde Românii din tôte unghiurile țerii în număr de 40,000, sub fulgerătorea vorbire a lui Bărnăușiu, pe câmpul libertății, a rupt cătușele sclăviei și a josiței iobăgii, și dându-și mîna cu mîna jurară să fie purure frați și liberi!

După potolirea revoluțiunei jubilentul a funcționat sub guvernul absolutistic ca pre-tor și comite suprem, apoi ca deputat în dieta țerii, ca delegat în senatul imperial din Viena, ear' pentru serviciile sale a fost decorat din partea Maiestății Sale gloriosului nostru împărat și rege Francisco Iosif I. cu ordinul corônei de fer, în grad de cavaler, și avansat la postul însemnat de consilier și jude la curtea de casație în Budapesta.

diploma dată din Radnóth în 8 Octombrie 1688 lui Boer Șandor fiul lui Toma Boer de Parró, din care o patrifamilie s'a așezat în Bretzku.

2. Familia Botta sau Buta de Parró, care reîntorcându-se din Valachia, se așază mai întâiu în Perșani apoi în Păreșu, a căpătat de la Leopold I diplomă de nobilitate din Viena 23 April 1703, dată lui Ioan Bota și fiilor sei Ioan și Gavril, cu însemnele: Pe scut militar de coloare celestină se ved trei dealuri verzi cu trei stupi de albine, ear' d'asupra scutului ese un bărbat în vestiminte negre, cu pălăria neagră, ținând în drăpă un mănunchiu de spice. 5 patrifamilii.

c) în comuna Perșani.

Din conscrierea boerilor de Grid am vădit, că Coman Csurila și fiu-seu Ladislau au cumpărat mai multe părți din boeronatul consăngenilor lor din Perșani, Hancha, Bib și Ziche și a. În urmarea acesteia descendenții boerilor din Perșani trași fiind la forul producțional au devenit la sörtea boerilor căduți.

Atari boeri căduți se află în Perșani familiile Czica alias Czicalau, Pocimp, Bibu, Hancha alias Lanza, Roita Inezu, Lupu, Urșu, Maczeu de unde Maczaon etc. Ei au avut și muntele Gruin-lung confiscat.

Ioan Urșu și Ioan Lup au scos în 30 Ianuarie 1843 mandat recuistoric către Capitlul din Alba-Iulia pentru căutarea documentelor privitoare la drepturile lor boerionale, dar' fără rezultat.

IV. Boerii din Valea Șercăii.

Paralel cu valea mare a boeronatului Gridan curge tocmai din îndaginele munților, ce despart țera Făgărașului de țera Bârsei, spre sud valea Șercăii până ce dă spre nord în riul Oltului.

Pe valea acesta se înșiră — afară de satul fiscal Șercaia — de-a rândul satele Vadul-Șercăii, Ohaba, și Șinca, ale căror familii boerionale stând în legături de afinitate, și de posesiuni, le-am subsemnat sub un boeronat.

Cu ocaziunea militarisării con-finiare din anul 1762 a acestor trei comune, mulți dintră locuitorii lor nevrând a lua de odată cu armele și confesiunea unită catolică, au emigrat în prediile sau cătunele văii Șercaia spre sud prin păduri, unde s'au format satele Șinca-nouă, Holbacu și Poiana-Merului, în condițiuni de supuși fiscali sau dominali.

După aceste premise se vedem familiile boerionale de-a rândul din aceste sate.

a) În Vaad, — cu 291 case și 1248 locuitori.

1. Borcea și Calianu de Vad, cu 15 patrifamilii, au căpătat Chrisov domnesc de la Mircea Velicu Voivod, oblauduind și domnind totă țera muntenescă, încă și laturea tătarului și hotarul de sub munte și pe totă Dunărea, prin care li-se donază satul Braniștea Urășei (astăzi nu mai există) și vadul Șercăiei, și stâna din muntele Larescilor.

Pe la anul 1860 eu am căutat la familia Borcea din Vad Chrisovul original, dar' am aflat de la seniorul familiei, Ioan Borcea, că după militarizarea satului (1762) originalul s'a cerut la cancelaria regimentului de graniță în Orlat, de unde nu l'au mai reprimut, și el are întră documentele familiei numai o traducere din limba slavică în limba română făcută de Protopopul Vasile în 10 Iunie a creației 7225 (1717) și s'a renoit prin Antonie Monea Venețianul Nemeș din Făgăraș la 23 Iulie 1777, — apoi o traducere din limba română în cea germână prin Iona Mone de A. Venicze, Incl. District. Terrae Fogaras juratus assessor in hac materia dictator, și prin Schulmeister-ul castelului, al cărui nume nu se pöte descifra, cu datul din Făgăraș 30 Iulie 1733.

Noi le reproducem în anexe pe amândouă cu observarea, că în aceste traduceri lipsește datul Chrisovului original, care însă din numele boerilor de divan ce ocur în Chrisov, în comparațiune cu alte Chrisove contemporane dintră anii domniei lui Mircea cel mare 1385—1418, se pöte aproximativ combina și anul Chrisovului.

Numele acestor boeri martori Chrisovului sunt:

1. Jupan Vlad, 2. Dragos-ban, 3. Aldea, 4. Aga, 5. Bran, 6. Christian, 7. Vălean, 8. Luca, 9. Cioban, 10. Stan Drăgan, 11. Aldea Velic Logofet și eu Badea carele am scris acest Chrisov.

Originalul Chrisovului pöte cu timpul se va descoperi în vre-un arhiv militar. (Va urma.)

NOUTĂȚI

Sultanul — și chestia limbei liturgice a Macedoromânilor. Patriarhul din Constantinopol a redactat un memorandum în contra pretensiunii Macedoromânilor pentru a li-se recunoște dreptul de a se ruga lui Dumnezeu în bisericile lor în limba lor (nu grecește, ca până acum). Zilele acestea memorandumul avea să fie prezentat sultanului, dar' — cum raportază o telegramă din Constantinopol — sultanul a refuzat primirea. Patriarhul fiind

avisat despre acesta, s'a dus pe plân-sore la secretariul sultanului. Pöte merge!

Din „Nagyszebeni Ujság“. Comen-tând primul nostru din numărul 97, intitulat „La Timişora!“ ziarul magiar din loc serie următoarele:

„Tonul acestui articol este pacea și iubirea, esența: un nobil omagiu adus culturai. Când o recunoștem această cu plăcere, salutăm și noi adunarea de la Timişora cu drag fiind convingi, că pe lângă cunoscuta conducere chibătită, — decurgerea ei va servi drept dovadă serioasă pe lângă declarațiunile din articol; și steagul desfășurat pentru conservarea limbei și a legii va fi numai simbol al adevăratei culturi, ear' cei din jurul lui, adevărați și patriotici muncitori.“

Iată un glas serios, o vorbă adevărată, eșită din inimă curată ungurască.

Din Caransebeș se scrie, că pe astăzi, Mercuri, e convocat consiliul comunal la ședință, pentru a face alegerea de primariu în locul demisionatului Const. Burdia, ales pre-sident al comunității de avere. Singurul com-petent e dl Ioan Bartolomeiu, prim-senator al orașului Caransebeș.

Primiri la școala de agricultură din Sibiiu. Pentru anul școlar 1904—905 (se înce-pe în 1 Noiembrie) se primesc ca servitori de instrucție șapte tineri, cari pe lângă in-strucție și întreținere completă gratuită vor mai căpăta de la institut încă și simbrile de 108 corone. Concurenții trebuie să fie din co-mitatul Sibiiului, să aibă etate de cel puțin 17 ani, să fie sănătoși și capabili a suporta munca. Anunțările se pot face în persoană, ori în scris la conducătorul școlii, dl Iuliu Schuster în Sibiiu, piața vitelor nr. 10, până cel mult în 25 Octobrie st. n. Ca documente se recer: carte de botez, testimoniu școlar, declarație de la părinți, ori tutori, subscrisă și de doi martori, de cuprinsul, că tinerul — dacă va fi primit în institut — nu va pără-sii institutul înainte de încheierea anului școlar.

Incendiu cu doi morți. Vineri nop-tea teatrul din Basel a luat foc, nu se știe din ce cauză, și în scurt timp a fost cuprins în flăcări întreg edificiul, din care n'a mai rămas de cât zidurile negrite de fum și de funingine. În cursul lucrărilor de stingere și-au pierdut viața doi pompieri.

Virilistii români ai comitatului Ti-miș, pe anul 1905 sunt următorii: Dr. Iosif Gal, membru al casei magnaților și proprie-tariu în Lucăreș, cu 4792 corone dare directă, Vladimir Spătaru, adv. în Vêrșet, cu 2638 cor. 86 fileri, George Breban, proprietariu în Ghilad, cu 1585 cor. 99 fileri, V. Pop, (Je-beli), cu 1561 cor. 16 fileri, adv. E. Ungu-reanu (Timişora), cu 935 cor. 74 fileri, Daniil Loichița, (Jebeli), cu 826 cor. 42 fileri, adv. Constantin Lazar (Recea), cu 777 cor. 20 fil., adv. Ioan Demian (Detia), cu 705 cor. 74 fileri, Ioan Pop (Cerna), cu 643 cor. 48 fileri, Toma Mercescu (Jebeli), cu 640 cor. 48 fil., Nicolae Martinovici (Topoloveșul-mare), cu 624 cor. 96 fileri, Pavel Peican (Fenlae), cu 608 cor. 90 fileri, Dumitru Popovici (Budni), cu 573 cor. 78 fileri, Damas hin Cărăbaș (Ba-lint), cu 573 cor. 78 fileri, Ioan Dobânda (Secușigiu), cu 562 cor. 69 fileri, V. Sterin (Cnez), cu 561 cor. 64 fileri, Nicolae Dimi-nescu (Ciocova), cu 556 cor. 37 fileri, Dima T. Dima (Voitec), cu 551 cor. 56 fileri, și Grăia Vênatu (Secușigiu), cu 527 cor. 59 fil.

Oficieri din Brașov — la Sinaia. „Agența Română“ confirmă știrea, că în cursul săptămânii curente ofierii din gar-ni-zona de la Brașov vor face vizită la Sinaia și vor prezenta regelui României un album cu fotografiile tuturor ofierilor din armata austro-ungară garnizonată prin orașele din Transilvania.

Dna Aurelia Pipoșiu, văduva răpo-satului Pompiliu Pipoșiu, fost redactor al „Tribunei“ din Sibiiu și în urmă redactor la „Gazeta Bucovinei“, cum cetim în „Secolul“, e numită directora a școlii de menaj „Era-clide“ din București. Dna Pipoșiu e ardelână de naștere, fiica fostului protopresbiter V. Roșescu din Cluj.

Din Erdő-sängeorgiu primim urmă-torea informațiune: „Abia a trecut anul de când un consorțiu a cumpărat o moșie dom-nesă cu 170,000 eor. Acuma un alt consorțiu a cumpărat o altă moșie domnească cu 64,000 cor. Astfel în decurs de un an 50 țărani au ajuns stăpâni pe avere imobilă de peste 1300 jug. Finanțarea s'a efectuat cu ajutoriul ban-cel din loc sub conducerea postariului și parochului nostru.“

Derailare de tren la Rákos. Du-minecă după amiazi a derailat la gara din Rákos un tren de marfă, sfărâmându-se mai multe vagoane și stricându-se linia. Din cauza acestei trenurile cari veniau de la Budapesta au trebuit să fie oprite la Rákos, cauzân-du-li-se astfel întârzieri mari. La Sibiiu, spre exemplu, eri n'a sosit postă din Budapesta.

Nu stau la masă cu ucigașii! Re-gele Petru al Sârbiei zilele trecute a invitat la sine pe toți ofierii francezi cu cari a stu-diat în școala militară din Saint-Cyr. Ofierii din Belgrad plănuiseră să deie în onorea o-peșilor un banchet mare, dar' — cum rapor-tază o telegramă din Belgrad — planul a rămas numai plan. Nu se va da nici un ban-chet, din cauză că ofierii francezi au decla-rat că nu vor sta la o masă cu ofieri de aceea, ale căror mâni sunt pătate cu sângele regelui Alexandru, ucis de ei.

Efectul alcoolului asupra copiilor. Profesorul de medicină Demme publică înfr-e-vista medicală „Archiv général de Médecine“ o statistică despre efectul alcoolismului pă-rinților asupra organismului copiilor. Demme arată, că dintră 57 copii născuți din zece fa-milii de alcoolisti (în cari ori tatăl a fost bețiv, ori mama, ori amândoi) 25 au murit în primele șapte luni de etate, în urma slă-biciunii generale și agățelurilor (frase) provenite din bôle de nervi; 6 au rămas idioți de tot; 5 au rămas inapoi în dezvoltarea trupescă și spirituală; 6 sunt epileptici; ear' 5 cretini („cu apă în cap“). Dintră 57 copii dați de aceste 10 familii alcooliste, abia zece sunt normali trupește și sufletește. Profesorul Demme face apoi comparație întră copiii acestor zece familii alcooliste și întră copiii altor zece familii de lucrători nebețivi. Ace-stea au avut 61 copii, dintră cari dezvoltăți normali trupește și sufletește au fost 50. Din-tră ceilalți în primele șapte luni de etate au murit 3 din cauză de slăbiciune din naștere, ear' 2 de apărindere de intestine; 2 au de-fecte corporale din naștere, ear' 4 sunt epi-leptici. — Din datele acestora rezultă, că din-tră copiii familiilor cu traiu regulat, nebe-țive, 81.9% devin membri folositori ai so-cietății și statului, pe când dintră copiii be-țivilor abia 17.5% devin omeni întregi la minte și la trup.

Pe lângă munca dezvoltată în această înaltă funcțiune, Il. Sa n'a pregetat a se face folositor conaționalilor sei și prin scrieri de con-ținut economic, juridic și bisericesc-național, răspândind cunoștințe folositoare în popor.

Dar un neperitor merit și-a câștigat Il. Sa prin aceea că a fost cel dintău care a lansat ideea unei înșofiri literare a Românilor de sub corôna S. Stefan, din care idee s'a realizat apoi mărfa noastră Asociațiune pen-tru literatura rom. și cultura poporului român.

Au fost omeni, cari acest merit și l'au atribuit lorși; au fost scriitori cari au spus lumii că acesta idee în alți crieri s'a plămă-dit. Acestora și altora, cari așa cred și așa susțin, le pun înainte toăia „Telegraful Ro-mân“ de prin anii 60 încöce, și acolo vor vedé și se vor convinge, că cel dintăiu răspânditor în publicitate a ideii asociațiunei a fost Il. Sa. cav. de Pușcariu.

De asemenea mare merit și vecinică re-cunoștință i-se cuvine pentru tactul, înțelep-clunea și precauțiunea cu care a lucrat, până a vădit asigurată marea fundațiune a me-re-natului Românilor gr. or. Emanul Gozdu, care fundațiune prin buna chivernisire a co-mitetului, în fruntea căruia stă tot Il. Sa, a-tinge acum suma de 3 milioane.

Cu drept cuvânt a zis un bărbat cu-noscător al chestiei că: „dacă Gozdu a făcut acea mare fundațiune, Pușcariu a mântuit-o de peire, căci cu tactul său fin, cu b'ân-deța sa, a știut să înlătore procesul ridicat de mo-ștenitorii fondatorului, salvând astfel fondul“.

Ca fiu credincios al bisericeii sale, Il. Sa a lucrat cu zel și dragoste pentru promova-rea intereselor bisericesti școlare, în special a fost un bun și neprețuit sfetnic al fericitului și marelui arh'ereu Andreiu, căruia i-a aju-tat la compunerea și redactarea frumoșei nō-stre legi bisericesti depuse în „Statutul or-ganic“.

De la introducerea erei constituționale în biserică noastră, îl vedem ca membru în toăte congresele și sinodele și ca president în diferite comisii, și cu deosebire în cea mai importantă, în cea organizătoare.

Ca corônă a neobositei sale activități, și ca o recompensă bine meritată pentru serie-rile sale istorice și literare, Academia română, cea mai înaltă instituțiune culturală a româ-nilor de pretutindeni, unde numai capetele cele mai luminate, mai dedate la gândiri înalte, unde numai înțelepții neamului au scaun, l'a ales pe iubitul jubilaant mai întâiu ca membru onorar, apoi ca membru ordinar al seu.

În mijlocul acestei rodnice activități n'a uitat a îngriji și de iubiiții familiari, dând fi-lor sei o creștere alasă, așa în cât atât părin-tele cât și strainii cu mândrie privesc la dinșii.

Retras acum la liniște și odihnă în locul seu natal, a ținut să se illustreze și în cercul mai restrîns al conaționalilor sei brăneni, con-luerând la înșințarea băneii „Parsimonia“, care e o binefacere pentru poporul brănean. A condus comitetul central al celor 10 co-mune brănene, efor'a școlii centrale, indicând generațiunei mai tinere calea corectă, și dru-mul ce trebuie străbătut pentru binele obăștesc.

Și acum falnice stejar al grădinei nō-stre naționale, ajungând etatea frumoasă de 80 de ani, pe care domnul o hărăzește ca un dar deosebit numai aleșilor sei, privește cu mul-țămire din înălțimea la care te-ai ridicat prin vrednicia Ta la rodul ostenețelor Tale, și fii încredințat, că acela care se va încerca a serie istoria neamului nostru din acești 50 de ani din urmă, nu o va pute face fără a-ți aminti ilustrul nume.

Primește cu această solemnă ocaziune, și din incidentul acestui frumos și rar iubileu, prinosul de recunoștință al unui neam întreg.

Primește urările de fericire, bucurie și sănătate îndelungată, ce ți-le aduc frații, fii,

nepoții și strănepoții, adunați astăzi în număr așa de frumos la vechia vatră părintesă.

Primește feliicitările poporului brănean, și cu deosebire ale celui din această comună, care e mândru, că din mijlocul lui ai eșit.

În fine vă rog să mi dați și mie voie, smeritului slujitor la altarul domnului, că în acest moment solemn să mă întorc cu inimă și euget curat către Domnul puterilor și stă-pănitor al cerului și pământului, și să l'rog ferbinte:

Dōmne, Dumnezeul părinților nostri, „îndură-te de lacrimile slugilor tale“ și tri-mite mult cercatului popor român cât mai des și cât mai mulți bărbați vrednici, tari în credință, tari în caracter, cari să ne con-ducă pe căi bune și drepte spre slăvirea prea-sfântului tău nume și spre fericirea adânc dorită, ear' pe venerabilul și ilustrul iubilaant ți-ne-ni-l Dōmne în pace, sănătate și bucurie încă mulți, mulți fericți ani!

Vorbe înțelepte.

Două sunt căile prin cari se înalță omul la virtute. Dacă ți se închide una, ți-se des-chide cealaltă. Pentru fericii: Curagiul, pen-tru nenorociți: Răbdarea.

Invierea unui „mort”. Zilerul Albert Krauss din Kis-Tétény, în 6 Octombrie fiind apucat de sgârșiri de inimă în decursul muncii, a căzut jos ca mort. Autoritățile au acceptat drept cauză a morții apoplexie de inimă, dar' fiind cas de mort subită au dispus și secționarea mortului. Spre acest scop Vineri dimineața (7 Octombrie) mortul a fost pus pe car și trimis în comuna Nagy-Tétény. Pe cale mortul a început să dea semne de viață, ear' în urmă s'a sculat singur din așternutul de mort. Era adecă numai căzut în letargie grea și l'a trezit din ea sdruhălturile carului.

Soldat ucis de explozie. În cursul exercițiilor de tir făcute la fortul Pantelimon de lângă satul cu același nume din România un proiectil intrat în pământ nu a explodat. După terminarea exercițiilor caporalul Vlad Stancu și gregariul Neacșu Tudor au mers Vineri după amiază să scotă din pământ proiectilul. Pe deodată s'a putut în jurul proiectilului, o detonătură puternică a cutremurat vădăduhul, ear' după resfirarea fumului omennii de pe câmp, adunați la locul catastrofei, au vădăduț împraștiati pe mare distanță bucăți de trup omenesc, sângerânde. Probabil că în cursul săpatului ore-care dintră soldați va fi atins proiectilul cu sapa, ori cu hârlețul, și astfel s'a produs explozia.

Cărți și reviste.

„Stefan cel mare și Mihail Viteazul”, două cuvântări comemorative de Dimitrie Onciul, profesor universitar în București, e titlul unei cărți care se vinde în folosul fondului pentru ridicarea unui monument funerar lui Mihail Viteazul, în mănăstirea Dealul. Costă exemplarul 1 leu.

Geografie (tomul I. Regatul Ungariei), de D. Fagărășan și S. Moldovan, a apărut în Brașov, în ediție nouă. Are 132 pagini, e lucrată după manualul ungurese al lui D. Laky și costă 2 corone exemplarul.

„Lucașfăru”, anul III, numărul 18, din 15 Septembrie v. are următorii cuprinsuri: „Asociațiunea” la Timișoara, de T. O. Codru, Copilul (poesie) de O. Goga, Curcubelbel, de V. E. Moldovan, Căldura, vântul și gerul (povești) de Șt. S. Tușescu, Comunicare, de N. Dobrescu, Satul meu, de Tullius, Cântec de joc (poesie), de E. Hodoș, Metamorphoseon liber, de Rito, Cronică și notițe. Cărți și reviste. Posta redacției. Ilustrații de la încoronarea lui Petru I. „Lucașfăru” apare în Budapesta. Redacția și administrația Zöldfa-ntcza 7. Abonamentul 12 corone pe an.

Din public.*)

Mulțămită publică.

Pentru procurarea unui clopot la sfânta noastră biserică gr.-or. din Grid s'au mai colectat prin George Boeriu din Grid suma de 50 taleri 75 cenți de la următorii credincioși de ai noștri aflători în America, și anume: De la familia Dubău din comuna Dorohoiu (România), 5 taleri, George Iacob Draghiciu și Iacob D. Boeriu din Grid, câte 3 taleri, David Comanița, Andrei Potec, Toma Draghiciu, Ioan G. Stan Urdea, Nicolae Draghiciu, Ioan Draghiciu din Grid, câte 2 taleri, George D. Boeriu, David Boer, David D. Boeriu, Nicolae N. Urdea, Bucur G. Urdea, George N. Boer, Iacob Marcu, Miron Boer, Ioan Ioan Boer, George P. Ciurila, Iacob D. Urdea, Miron Oancea, Ioan Potec, Iacob G. Stejerolu, Emilian D. Popa, George Iac. Urdea, Andrei Modorcea, Bucur B. Popa, Nicolae G. Chichernia, George L. Alduca, George N. Ciurila, Bucur G. Modorcea, Ioan Dumitru Popa, Nicolae G. Stejerolu și George G. Urdea din Grid, câte 1 taler, Ioan G. Urdea, Victor B. Chichernia și Lsonte B. Chichernia din Grid și George Popa din Vad, câte 50 cenți, Ioan Anghel din Recea, Iacob Gircolaișu și George Cozgară din Vad și Ioan Chelmen din Grid, câte 25 cenți.

Pentru această faptă nobilă, în numele comitetului parohial se aduc maritimșilor contribuenți și pe această cale cele mai călduroase mulțămiri. Totodată li-se face cunoscut că banii colectați s'au depus în fondul bisericeii până la procurarea clopotului.

Grid, în 10 Septembrie 1904.

Ilariu Boeriu
paroch gr.-or.

*) Pentru cele cuprinse în rubrica aceasta Redacția nu primește răspunderea.

Studiu din sfera iconografiei orientale.

De Dr. Miron E. Cristea.
(Urmare)

În biserica grecescă din Brăila asemenea sunt două tetrapode, dar' ambele așezate înaintea tindei femeilor, acolo unde se termină naosul. Înaintea templei nu-s. Așa e și în biserica grecescă din Galați. Dar' sunt niște iconițe mai mici dinaintea iconelor principale din templu; și acestea le sărută publicul.¹⁾

Merită amintire usul din bisericile grecești mai mari, că la sărbători mai însemnate (Paști, Ziua Crucii, Constantin și Elena, sf. Nicolae etc.) se așază în mijlocul bisericeii cam spre solee un podiu, compus din două semicercuri și provăzut cu rotile, ear' la margini cu grilagiu frumos, prapori, drapele, trepte etc. Pe el se pune tetrapodul împodobit cu flori și cu icona hramului, pe care o sărută creștinii.

În catedrala de la Cernăuți sunt 4 tetrapode: două înaintea templei, cari la cădere se cădesc ambele; ear' două sunt în pro-naos. I. P. S. Sa metropolitul Dr. Vladimir de Repta mi-a spus, că el nu permite — după începerea liturgiei — a conturba nimenea serviciul divin prin închinarea la tetrapod.

Asemenea se purcede și în biserica metropoliei de la Iași. Aici este un tetrapod înaintea iconiei lui Iisus din templu. Un călugăr, ce stă smirna în tot decursul slujbei dinaintea soleei, la mijloc, oprește pe fie-care credincios ce merge spre tetrapod după începerea slujbei. La pricisnă (lăudândă) se coboră mai întâi metropolitul din tronul său; merge înaintea tetrapodului; calcă pe perinuta cu chipul vulturului, ce i-a așezat-o acolo călugărul; se închină de două-ori; sărută icona; i-a penelul de la un preot, ieșit din altar, care ține vasul cu mir; se mirue pe frunte; mai face o închinăciune; sărută icona; și se retrage earăși pe tronul seu. Preotul de lângă tetrapod continuă miruitul poporului, care mai nainte sărută icona tetrapodului; apoi se reîntorce pe la metropolitul, care împarte la toți anafora, din un blid, ținut de un ipodiakon.²⁾

În biserica Mirăușilor de la Suceava sunt două tetrapode. Iconele praznicelor sunt toate puse în rame, cari au de desupt o astfel de ridicătură cuadrată, carea — ca un capac — se așază în afundătura de pe suprafața tetrapodului; și astfel icona stă ore-cum fixată, fără să se miște ori să alunece jos de pe masa piezișă.

În multe biserici (București: Domnița Balașa, Brăila: biserica grecescă etc.) mai sunt la anumite locuri, lângă columnae etc. anumite iconițe mari, de regulă Iisus și Maria, vertical așezate ca niște temple mici, cari încă se folosesc pentru acest scop.

Pulturile cântăreților.

În România și Bucovina aflăm apöpe pretutindenea pentru cântăreți pulturi, adecă niște întocmiri pentru așazarea cârților rituale, cam în forma pultului pentru așazarea notelor; numai căt au mai multe laturi, două s'au chiar patru. Pultul e așezat pe un pedestal. La Domnița Balașa pulturile sunt vërsate din bronz, au două laturi, așezate pe un picior, de-asupra căruia se învîrt după plac.

Pulturile aceste sunt sșezate la începutul semicercului, ce formăză horele, în partea dinspre altar. Vezi mai târziu la capitolul „Scaune și bănci”.

Multe din stranele cântăreților, aflate în bisericile din România, au pedestal în formă optunghiulară, și de-asupra un capac cu patru fețe, așezat pe pedestal, ca o ciupercă pe cotor; ear' jos de tot 8 picioare înguste întrerupte de mici porțițe semicercuale. Așa la Strana tetrapodele cele nouă sunt făcute după modelul tetrapodelor vechi de la biserica trei ierarhi din Iași (zidită de Vasile Lupul), pe cari le-am aflat aruncate împreună cu alte mobile hodorogite și rupte din această bisericuță admirabilă, din nou restaurată.

Asemenea sunt și la biserica George-nou în București.

Frontarii.

Iconele descrise până aici sunt toate pictate pe pereți, pe zid, murale. În cele mai multe din bisericile de dincoace de Carpați ele lipsesc total. Causa este crutarea și sărăcia. O biserică ortodoxă însă numai atunci este deservită, dacă și în punctul acesta, al picturii, se observă prescripțiile iconografiei bizantine.

O întocmire esențială, absolut indispensabilă, o formăză în biserica orientată iconostasul și iconițele iconostasului = εικονοστάσις = pe care stau iconițele, sau templă, = τέμπλον, sau catapitēsmā = κατὰ πύλας = perdea, sau frontariu. Acesta reprezintă pe Dzeu în ceru, încunjurat de sfinții lui.

Locul iconelor de la iconostas este cu mai multă strictetă fixat, de cât la celelalte părți ale bisericeii. Cu toate acestea observăm și aici, în cadrele unor anumite directive generale, destulă variațiune. Unele iconițe însă sunt absolut nepermutabile.

Începem descrierea de la ușa împărătescă, arătând în cele de mai jos, de unde provine prescrierea iconelor ce au să se fixeze în templă?

La mijlocul templei este ușa împărătescă, înaintea căreia stând preotul rostește rugăciunea: „Ușa milostivirii deschide-o nouă binecuvântată Născătoare de Dzeu....” De aceea pe aripile acestei uși trebuie să fie zugrăvit chipul sfintei Maria; și anume este prescrișă: *Bunăvestirea*. Prin *Bunăvestire* ni-s'a anunțat nașterea Mântuitorului, carele — jefindu-se pentru neamul omenesc — i-a deschis porțile raiului, cerului, simbolizate aici prin ușile împărătești. De regulă este pe aripa dreaptă a ușei chipul *Mariei*,

¹⁾ Asemenea iconițe sunt și la Domnița Balașa și în multe alte biserici. Sunt fixate dinaintea iconelor împărătești.

²⁾ La Domnița Balașa se începe miruitul chiar mai nainte. Un preot, care nu liturgisește, pune epitrahilul și mirue încă nainte de ectenia „Pe toți sfinții pomenindu-i...” Începe cu ctitorii (Domna Beldimanu și Teodor Văcărescu) cari au și stranele în hora dreptă, închise cu grilagiu. Ceiaľalți preoți își continuă slujba, la care nu mai e nimenea atenț, punându-se public în mișcare pentru miruit.

ear' pe cea stângă arhangelul *Gavriil*, agraîndu-o cu cunoscutele cuvinte: „*Fii binecuvântată, cea plină de dar....*”.

Tot pe această ușa se zugrăvesc cei patru evangeliști, căci — numai primind și ținând cele cuprinse în evangeliile lor — ne putem face vrednici de a intra pe ușa raiului.

Apoi urmăză icona lui *Iisus* din drépta. Mergând preotul înaintea ei zice: „*Preacuratului Tău chip ne închinăm, Bunule; cerend iertarea greșalelor noastre, Christöse, Dumnezeuule....*”.

În stânga ușei este icona mare a sfintei *Maria*, înaintea căreia preotul zice: „*Ceea-ce ești izvorul milei, Născătoare de Dzeu, Tăe își strigăm, ca și ore-când Gavriil, mai marele voivod al celor fără de trupuri, de Bucură-Te.*” (Fii salutată!) etc.¹⁾

Existența chipurilor de la locurile acestea este deci reclamata și de rugăciunile amintite.

Dacă cel-ce se rögă astfel este arhieru, se deschid imediat ușile împărătești și stau deschise în tot decursul liturgiei. Dacă oficiază numai un preot, se deschid numai mai târziu aceste uși, la anumite locuri ale sfintei liturgii.

Celelalte iconițe încă sunt așezate pe iconostas după anumite principii, de la cari numai în privința numărului se pöte face abatere. Această libertate este cauza, că totuși rar găsim mai multe iconostase cari să fie întocmai în ceea-ce privește felul iconelor.

La designarea iconelor pentru iconostas va fi servit de basă și regula tipiconală de a ne adresa în fie-care zi din săptămână la anumiți sfinți. D. e. *Lunia* e a *îngerilor* și în deosebi a arhangelilor. Tropariul: „*Mai marilor Voivodă ai oștilor crești....*” *Marția* e a lui *Ioan Botezătorul*. Tropariul: „*Pomenirea dreptului cu laude; eară Tăe destul îți este mărturia Domnului, Mergătoriu înaintea....*” *Mercurea* și *Vinerea* sunt ale *Crucii* lui *Christos*. Tropariul: „*Mântuește Domne poporul Tău... și cu crucea Tă păzește pe poporul Tău.*” *Joia* este a *sfinților apostoli* și a *sfântului Nicolae* de la *Mira Lichiei*. Troparele: „*Sfinților apostoli! rugați pre milostivul Dumnezeu, ca să dea iertare de greșale sufletelor noastre*”, și „*Îndreptător credinței și chip blândefelor, învătătoriu înfrânării te-au ardat pe tine turmei tale, adevărul lucrurilor. Pentru acesta ai câștigat cu smerenia cele înalte, cu sărăcia cele bogate, părinte ierarhe Nicolae....*”. *Sâmbăta* este a *tuturor sfinților*. Tropariul: „*Apostoli, mucenici și proroci, ierarhilor, cuviosilor și dreptilor, cari bine v'ați îndeplinit lupta și credința ați păzit....*” *Duminea* este ziua *Domnului*, ziua *învierii*, a *mântuirii*. (Vezi *Ciaslovul-mic* pag. 207—211. Sibiu 1870). Am, aflat, că aceste tropare au o legătură bătătoare la ochi cu iconițele din iconostas.

Pe *archangeli* adecă îi aflăm pe ușile laterale, numite și *îngerști* sau *diaconesți*, fiind-că diaconii mai mult pe ele umblă; și precum îngerii stau în jurul tronului dumnezeesc, împlinind poruncile dumnezeescului arhieru Iisus, așa diaconii în serviciile bisericești stau la dispoziția arhierilor și le ajută. De aceea pe aceste uși — în loc de archangeli — aflăm adeseori pictați diaconi, archidiaconi. D. e. pe *Stefan*, pe *Laurenție*.

Ioan Botezătorul e de-a stânga ușei de la nord.

Nicolae de-a dreapta ușei de la sud. Aici este și locul hramului, al patronului bisericeii.

Praznicele Domnului, din cari nu pöte lipsi „*învierea*”, le aflăm în rëndul al II-lea.

Pe *apostoli* în rëndul al III-lea.

Pe *proroci* în rëndul al IV-lea.

În fine *crucea* o aflăm atât de-asupra ușei împărătești, cât și mai ales sus, în culmea iconostasului. Cu crucea se încheie șirul iconelor, întocmai cum prin răstignire și-a încheiat Iisus misiunea pământescă a mântuirii.

Pe templă vedem deci chipurile acelor sfinți, cătră cari mai des — adecă zilnic — ne adresăm în rugăciunile noastre.

De-asupra ușei împărătești este obiceiul a se pune *sudariul*. De-asupra *cina- cea-de-taină*, întră praznice; mai sus, întră apostoli, *Iisus* ca *archieru*, între *Maria* și *Ioan*; și mai sus, între proroci, *Maria* cu *Iisus*, pe carea acestia în atâtea feluri au povestit-o; și de-asupra răstignirea.

Sub iconițele rëndului I se obicinuesc scene din Testamentul vechiu, cari simbolisăză momente mai însemnate din opera mântuirii.

Iconostas tipic.

Spre orientarea celor ce se interesăză de acest obiect mai de-apröpe prezentăm tipul unui iconostas complet. Un iconostas complet cuprinde 5½ rënduri de iconițe, precum se indică în fig. Nr. dintre pag.

În rëndul al II-lea 1—12 sunt praznicele de la *Nașterea* maicei *Domnului* până la *Înălțarea* sfintei *cruci*.

La *a* din rëndul III este *sfântă Măria*, la *b* este *Ioan Botezătorul*.

La *c* de-asupra ușei împărătești este *sfânta năframă*.

La *B* din ușa împărătescă *archangelul Gavriil*.

La *V* din ușa împărătescă *feciöra Maria*.

La *M. M. L. J.* evangeliștii *Mateiu*, *Marcu*, *Luca* și *Ioan*.

La *d* de jos *Slujba* lui *Zaharie* în templu.

La *c* de jos *Ridicarea șarpelui* în pustie.

La *f* de jos *Jertfa* lui *Avram*.

La *g* *Melchisedec*.

Numărul cel mare al acestor iconițe reclamă un spațiu deosebit de mare, pe care prea puține biserici îl pot oferii; de aceea — spre a putea da atențiunea cuvenită acestor iconițe, — mulți află de bine să se facă și la templă iconițe mult mai puține, și tocmai de aceea mai mari și cu îngrijire deosebită, ca astfel atât partea sculpturii, cât și a picturii să formeze un ornament de valöre artistică, frumos și rar.

(Va urma.)

¹⁾ Vezi Liturgierul nou. Sibiu, 1902 pag. 51—52.

Despre emigrarea la America.

Chestia emigrării la America încă nu a succes a fi astfel rezolvată, ca să fie odată deplină ordine. Fiecare autoritate dă altă explicație legii despre emigrări. Un număr însemnat de cetitori și abonați de ai noștri în zilele din urmă ni s-au adresat cu rugarea să le dăm deslușiri asupra felului cum e regulată sfacerea emigrărilor. Unii se plâng chiar că nu li s-au eliberat pasport, ori numai după multe alergări împreunate cu neplăceri au putut ajunge în stăpânirea lui. Neputând răspunde singuraticilor, dăm la acest loc deslușirile dorite.

Ministrul-president conte Tisza István a anunțat apriori în casa deputaților, că sub nici o împrejurare nu va scurta hotărârile sale liberale privitoare la emigrări. Fie-cărui emigrant îi stă în voie să călătorească pe unde vrea. De aceea ministrul-president a accentuat în ședința publică a casei deputaților, că nu va silii pe nici un emigrant să se părăsească patria prin Fiume. Folosindu-se de linie această, călătoria e silită să petreacă 18 zile pe mare până la debarcare în America. Notarii comunali și cercușii au primit instrucție de la guvernul ungar numai să recomande emigranților linia ființată, dar' mai departe să nu meargă în privința asta. Notarii pot deci să recomande ca ea să se facă mai lungă, nu pot însă să nimenească să se folosească de ea. Dacă emigrantul declară că vrea să călătorească de la Brema, de unde ajunge la America în șapte zile, notariul e dator să-i libereze pasport și peste Brema. În cas că notariul totuși ar denega aceasta, emigrantul e în drept să ridice pângăre contra notariului la vice-comitele. Acesta apoi îndată o să dispună eliberarea pasportului peste Brema. Dacă și acum s'ar întâmpla, ca cineva să scurteze libertatea emigrantului, elindu-l să folosească linia ființată, n'are de cât să înștiințeze de urgență despre aceasta pe ministrul president conte Tisza István, ca ministru de interne, în Budapesta. Și ministrul-president fără îndoială îi va face dreptate. Având emigrantul pasportul, poate călători fără pedeci peste Oderberg la Brema, de unde 7 zile mai târziu poate debarca în America. Pe calea se nu se lasă a fi înfricat de agenți. Agenții sau comisionarii n'au dreptul să oprească pe nimenea și dacă emigrantul totuși ar fi eșuat la șicană din partea acestora, imediat să facă arătare la ministrul-president pe cale telegrafică, cerând totodată pedepsirea agenților. În astfel de cazuri ministrul president dispune la moment, ca emigrantul să poată călători liber, cum și, ca agenții să fie pedepsiți. Ministrul-president pretinde de la agenți și e dator să pretindă respectarea legii și să nu șicaneze pe călătorii cu pasport peste Brema. Fără pasport însă nimenea să nu călătorească la America. Chiar și pentru-ăa cri cui se dă pasport.

[298] 1—1

Publicare de licitațiune.

Pentru darea în întreprindere a unui nou local de școală în parohia gr. or. Mercurea, protopresbiteratul Mercurea, pe baza rezoluției consistoriale din 18 Septembrie a. c. nr. 9352 ep., se publică prin această licitațiune pe Duminică în 3/16 Octombrie a. c. la ora 1 d. a. în localul actualei școle.

Prețul strigării e:

- a) pentru zidărit și bărdășit cor. 1500
- b) pentru mășărit și podit „ 1900
- c) pentru lucrul de tînchigiu „ 500

Ofertele în scris și vadiul de 5% de la prețul strigării au a se depune înainte de începerea licitațiunii, având întreprindătorul ales a întregi la încheierea contractului vadiul la 10%.

Planul de zidire, preliminarul de spese și condițiunile de licitare sunt espuse spre vedere publică la oficiul parohial din loc.

Mercurea, la 27 Septembrie (10 Octombrie) 1904.

Comitetul parohial gr. or.

Nic. Simulescu Elie N. Petruțiu
president. notariu.

In conțelegere cu mine:

Avram S. Pecurariu
protopresbiter.

Epilepsia.

Cine suferă de epilepsie (nevoie), convulsii și de alte morburii nervoase, să ceară broșură asupra acestora. Se capătă gratis și franco prin „priv. Schwanen-Apotheke, Frankfurt a. M.“.

(90) 26—52

Nr. 868/1904.

[293] 1—3

Concurs repetit

Pentru întregirea postului de învățătoriu în clasa I. la școala noastră din Slimnic, conform rezoluției venerabilului consistoriu arhidieceșan dto 9 Septembrie a. c. nr. 9529 școl., se scrie concurs nou cu termen de 30 de zile.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt 600 cor. din repartitie de la popor, 2 stângini de lemne și cuartir în edificiul școlar.

Cei ce doresc a reflecta la acest post, vor avea a-și înainta cererile concursuale în scris în sensul normelor din vigore la subsemnatul oficiu protopresbiteral în termenul deschis și a se prezenta înainte de ziua alegerii în v'ro Duminică ori sâmbătă la biserică din comuna respectivă, spre a-și arăta dexteritatea în cântări și tipic.

Sibiu, 28 Septembrie 1904

Oficiul protopresbiteral gr. or. Sibiu în conțelegere cu comitetul parohial.

Ioan Papiu
protopresbiter.

4 părechi de ghetete

pentru numai fl. 250.

În urma cumpărării unei enorme cantități de ghetete se vînd pentru acest preț ridicul: 1 păreche de ghetete pentru domni și 1 păreche pentru dame, din piele neagră ori brună, cu șireturi, cu talpi tari, fazon nou; mai departe 1 păreche de ghetete la modă pentru domni și 1 păreche pentru dame, confecționate toate elegante, foarte plăcute și ușoare; toate aceste 4 părechi costa numai fl. 250. — La comanda, cari se fac prin ramburs, este destul dacă se indică lungimea. — Casa pentru export de ghetete

A. Liban, Krakau nr. 186.
Schimbul este admis; dacă nu convine se retrimite banii, astfel că ori-ce risic este eschis cu deservire.

Vinzare de casă.

Casa strada băilor (Badgasse) nr. 4, suburbiul iosefin, se vinde din mână liberă. Are grădină cu pomi roditori, grădină de brazi, scaldătoare de rău, și se află în ținut scutit de prav, 30 minute depărtare de la centrul orașului.

(286) 2—3

25 cor. remunerație

pentru toți cetitorii acestui ANUNȚ!

4 părechi de ghetete pentru 550 cor.

În urma insolvenței mai multor fabrici am fost însărcinat cu desfacerea unei enorme cantități de ghetete sub prețul confecționării; vînd deci 1 păreche de ghetete pentru domni și 1 păreche pentru dame, din piele neagră ori brună, cu șireturi, cu talpi tari, bine bătute cu cui; apoi 1 păreche de ghetete la modă pentru domni și 1 păreche pentru dame, foarte elegante și plăcute. Mărimea după cm. Toate 4 părechile costă numai 550 cor. — Se pot procura pe lângă ramburs sau trimițându-se banii înainte.

S. Urbach, Schuh-Export

[265] 1—1 Krakau 54/K.

Schimbul este admis; dacă nu convine se retrimite banii, astfel că ori-ce risic este eschis cu deservire.

Uimitor de eftin!

500 obiecte de podobă
numai cu 3 cor. 80 fl.

Un admir. orologiu anker de precisiune aurit, cu mers regulat, se trage la 36 ore, 3 ani garanție, cu lanț potrivit, 1 cravată modernă de mătășă pentru domni, 3 batiste fine, 1 inel frumos cu imitație de piatră scumpă, 1 sipcă de chihlibar pentru cigări, 1 broș elegant pentru dame (noutate), 1 oglindă admirabilă de buzunar, 1 minunat portmoneu de piele, 1 briceag, 1 păreche de bumbi pentru manșete, 3 bumbi de piept de aur-duble cu mecanism patent, un dragălaș album cu chipuri 36 chipuri cele mai frumoase din lume, 5 obiecte de haz (pentru tînăr și bătrîn), 1 epistolar, 20 obiecte importante de corespondență și alte 400 diferite obiecte, de lipsă în casă. Toate împreună cu orologiu, care e singur vrednic banii, costă numai c. 3-80. Se pot procura pe lângă ramburs sau trimițându-se banii înainte de la

[272] 1—1

Versandthaus

S. URBACH, Krakau nr. 54/K.

NB. Pentru obiectele neconveniente se retrimite banii.

„Hotelul comunal“

din Seliște

edificiu nou modern cu 6 odăi pentru pasageri, pavilion de vară, grădină, popicărie (cu glărie), grajduri etc., mobilat, cu întreg inventarul pentru bucătărie, restaurant, cafenea și odăi de pasageri

se dă în arîndă

pe anii 1905, 1906 și 1907.

Consumul anual circa 7000 l. vin, 175 hl. bere și 120 l. lichior și rum. — Condițiunile se pot ceti în cancelaria comunală.

Licitația verbală în 23 Octombrie a. c. la 10 ore a. m. până când se primesc și oferte închise provădate cu 400 cor. vadiu și cu declarația că condițiunile sunt cunoscute.

[294] 1—2

Primăria comunală.

* T. Popovici *

12 CÂNTECE DE ȘCOLĂ

pentru 2 și 3 voci

CUPRINSUL:

Caetul I, pentru 2 și 3 voci egale: 1. Rugăciune. 2. Cântec de primăvară. 3. Codrule frate de cruce. 4. Carul cu boi. 5. Zina a apus. 6. Fetele casnice. 7. Țiganca. 8. Sunt fecior sdrăven. 9. Eu mă duc codrul ră-mâne. 10. Imn ocașional. 11. Patru păstori. 12. Cântec la sf. Nicolae.

Caetul II: Cantece pe 2 voci: 1. Rugăciune. 2. În ciresar. 3. Cântec de primăvară. 4. Imnul unirii. 5. Marș venătoresc. 6. Astăzi sîciul.

— Cantece pe trei voci: 7. Strugurel bătut de pîră. 8. Cucule penă galbenă. 9. Vivat țera mea. 10. Imnul popular. 11. Hora ostașilor. 12. Colindă.

PREȚUL fie-cărui
caet 50 fl., plus
10 fileri porto

Editura Librăriei
archidieceșane din
Sibiu-Nagyszeben

Birtul comunal

din Marpod

cu licența pentru cărcimărit și vinderea tutunului se dă în arîndă pentru timpul de la 1 Ianuarie 1905 — 31 Decembrie 1907 prin licitațiune publică în sala cea mare a caselor comunale din Noerichiu la 26 Octombrie a. c. 9 ore a. m.

Prețul de strigare e 750 corone; vadiul 10%, ear' ofertele în scris se primesc până la începerea licitațiunii; ulterior de loc nu se primesc.

Condițiunile se pot vedea în cancelaria comunală.

[292] 1—3

Biblioteca

„Reuniunii române de agricultură din com. Sibiu.“

	Cor.
1. Ținerea vitelor, de Eugen Brote	—24
2. Trifoilul, de Eugen Brote	—24
3. Prăsirea pomilor, de Dem. Comșa	—24
4. Legea veterinară, de învățătorul Muntean	—80
5. Insoțirile de credit (Raiffeisen), de Aurel Brote	160
6. Cartea stuparilor săteni, de R. Simu	—70
7. Statutele tovărășilor agricole	—
8. Statutele insoțirilor de credit (Raiffeisen)	—
9. Povești pentru stîrpirea gândacilor de Maiu	—10
10. Darea pe vinuri și favorurile (înlesnirile), ce le face legea în privința ei proprietarilor de vie	—
11. Povești pentru apărarea împotriva gândacilor, cari sfredelesc mugurii	—10
12. Scurtă povățuire la stîrpirea șorcelilor de câmp	—10

Se pot procura de la
Librăria arhidieceșană, Sibiu.

Pianele Bösendorfer

stan și acum la locul prim, „afară de concurs“, și sunt în deoște recunoscute ca cele mai bune piane, atât pentru saloane, cât și pentru sale de concert. În Austro-Ungaria sunt neîntrecute. Dovada cea mai ecclatantă o dau programele tuturor pianistilor renumiți, cari în Budapesta, Graz, Praga, Viena etc., concertază exclusiv cu piane Bösendorfer.

Sunetul ales și puternic, de un farmec neasemănat, și minunatul mod cum se cântă la aceste piane, procură cântătorului plăcerea de a presta neîmpedecată ceea-ce poate.

Bösendorfer a făcut școală.

Cu mult zel și iscusință i-a urmat

Francisc Wirth, constructor de piane reg. grecesc de curte.

construind un pian solid și fin lucrat (premiu de stat, medalii de aur, diplome de onoare) în 3 modele de salon, cu 420, 450 și 500 fl. Cu astfel de prețuri subscrisul nu a mai aflat pe piața Vienei pian de executare așa fină. În Ungaria sunt foarte plăcute piane lui Fr. Wirth, pentru sunetul lor vioiu și curat ca argintul, și pentru neobicinuita durabilitate a acestuia; deosebi se căutat acolo, unde numai rar se poate afla acordător.

Frații Stingl, fabrică de piane c. ș. r. de curte

representați prin 5 modele, de la 300—700 fl., cu registru (pedal) de harfă (Harfenzug), claviatură reformată. Piane foarte plăcute.

Cui îi place ton dulce și melodios, să-și cumpere pianul lui W. Fritz & fiu.

Renumele bine întemeiat al acestei firme solide (fondată în 1804) asigură cumpărătorului deplină și durabilă mulțămire. Mignon 470 fl., pian scurtat (Stutzflügel) 500 fl.

Eminențial fabricat al lui Proksch: pianin cu registru mut 420 fl., mignon 500 fl.

Piane bune Hölzl & Heitzmann de la 320—380 fl.

De la firme mai nouă se află în deposit instrumente dragute cu 250, 280 și 320 fl.; asemenea piane cu registru mut (Stummzug), așa-numite „Harfen-Piano“. (O invenție binefăcătoare pentru împrejurimea celui ce învață.)

Piane berlineze de prima calitate.

Harmoniu pentru școle și casă Mannborg—Lipsca cu 100 fl. și 230 fl.

Inchiriare de instrumente cu prețuri eștine.

Primul deposit transilvan de piane și harmoniuri

Victor de Heldenberg

(94) 24—

Sibiu (Nagyszeben), strada cîsnădiei nr. 9, etagiul I.

Cruce sau stea dublă electro-magnetică

Patent

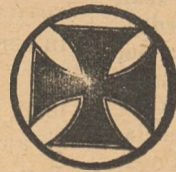
nr. 86967.

Nu e crucea lui Volta!

Nu e mijloc secret

vindecă și înviorază

Deosebită atențiune e a se aparat vindecă bôle

pe lângă garanție.

da împrejurărei, că acest

vechi de 20 ani.

Aparatul acesta vindecă și folosește contra durerilor de cap și dinți, migrene, neuralgie, împedecarea circulațiunii sîngelui, anemie, amețeli, înțepături de ureche, bătăie de inimă, sgîrciuri de inimă, asma, auzul greu, sgîrciuri de stomac, lipsa poftei de mîncare, răceală la mîni și picioare, reuma, podagră, ischias, udul în pat, influență, insomnie, epilepsia, circulația neregulată a sîngelui și multor altor bôle cari la tractare normală a medicului se vindecă prin electricitate. — În cancelaria mea se află atestate incursse din toate părțile lumii cari prețuesc cu mulțămire invențiunea mea și ori-cine poate examina aceste atestate. Acel pacient, care în decurs de 45 zile nu se va vindeca i-se retrimite banii. — Unde ori-ce încercare s'a constatat zadarnică, rog a proba aparatul meu. Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului, că aparatul meu nu e permis să se confunde cu aparatul „Volta“ deosece „Ciasul-Volta“ atât în Germania cât și în Austro-Ungaria a fost oficial oprit fiind nefolositor, pe când aparatul meu e în genere cunoscut, apreciat și cercetat. Deja ieftinătatea crucii mele electro-magnetice o recomandă în deosebi

Prețul aparatului mare e cor. 6.—

folosibil la morburii cari nu sunt mai vechi
[2] 103 de 15 ani.

Prețul aparatului mic e cor. 4.—

folosibil la copii și femei de constituție foarte slabă.

Espedite din centru și locul de vîndare pentru țară și străinătate e:
MÜLLER ALBERT, Budapesta, V., strada Vadász 42/V
colțul straua Kálmán.